

BOEKBESPREKING.

HANS SCHMIDT: Op zoek naar 't geluk in Argentinië en Paraguay. Geautoriseerde vertaling van C. v. D. TONGE-KOSTER, Laren, A. G. SCHOONDERBEEK. Gebonden. 4°, 194 p.p. vele illustraties.

Alleen om de vele mooie foto's is dit boek al de moeite waard. Het is mij alleen niet duidelijk, hoe de auteur bij al zijn avonturen, ongelukken en ontberingen de gelegenheid heeft kunnen vinden, om ze te maken en te behouden. Hij is een jachtminnend avontuurlijk jongmensch, wien het thuis in Duitsland te kalm toeging en die daarom naar Zuid Amerika toog, om daar zijn fortuin te maken en wat te beleven. Van 't laatste krijgt hij rijkelijk zijn bekomst en met dat fortuin gaat het maar zoo zoo. Hij slaagt er wel in, om zijn jachtlust te bevredigen en kan ons daardoor veel merkwaardigs vertellen van de Zuid Amerikaanse dierenwereld. In zijn velerlei beroepen maakt hij ook kennis met allerlei bedrijven, waaronder zeer moderne, zooals de wolframindustrie. Dit alles levert met elkaar een zeer onderhoudend boek op. De vertaling is ook goed, veeleer Nederlandsch dan Duitsch, wat lang niet van alle vertalingen gezegd kan worden. Druk, papier, uitvoering, band is allemaal uitstekend, net of er nergens meer malaise en bezuiniging bestaat. Ik mag dat wel.

T.

L. DORSMAN CZN. en JAC. v. D. KLEI. Dierenvreugd en Leed. Een leesboek voor de Lagere School met illustraties van H. VERSTIJNEN. Groningen J. B. WOLTERS. I: Nederlandsche Dieren; II: Europeesche dieren.

In het voorbericht leggen de schrijvers de verklaring af, dat het hun er om te doen is, den kinderen werkelijk liefde in te prenten voor de dierenwereld en hen bekend te maken met „het leven zelf, met z'n lust en leed, z'n overwinnen en z'n falen, z'n begeerte en z'n teleurstelling, een deel van z'n omgeving, een deel van de rijke schepping, met een onafwijsbaar recht op eerbiediging . . . geen samenstel van spieren en beenderen.” En hun belangstelling mag niet uitgaan naar jacht-wellust.

Zoo'n program is niet gemakkelijk uit te voeren, maar de schrijvers hebben hun best gedaan en hebben zich weten te hoeden voor overdrijving. Een enkele maal loopen ze er in, zooals met den versregel: „één mensch in 't bosch, dat is te veel.” Ook komt er nog al veel in de boekjes voor van moord en doodslag, zoowel van mensch tot dier als van dieren onderling. Dat wordt op den duur wat eentonig, mij dunkt, dat is niet erg prettig voor de kinderen en die mogen toch ook wel eens weten, dat er tusschen geboren worden en sterven voor elk dier nog wel tal van „lezenswaardige” avonturen te beleven zijn, die een minder somberen kijk geven op het leven. De illustraties zijn goed, alleen hebben de teekeningen der voetsporen een ietwat misleidende duidelijkheid. Ik herinner mij uit mijn kinderjaren, dat ik dikwijls onder de leesles voor mijn eigen plezier andere lesjes uit 't leesboek zat te lezen, dan die, waar „mesjeu” juist mee bezig was en dan dikwijls dezelfde. Wellicht doen de snaken van tegenwoordig dat ook nog en dan nemen ze uit deze boekjes misschien het stukje over de mammoet of de vogelrots. Ik moet ze toch eens vragen, of ze dit „lekkere” boekjes vinden.

T.

JOZEF COHEN en WYTZE KEUNING: In het Wonderland. Van Planten en Dieren, een leesboek voor de hoogste klassen der Lagere School, geïllustreerd door JOH. DIJKSTRA, Groningen—den Haag, J. B. WOLTERS.

Ook deze schrijvers willen door middel van het leesboek liefde voor de natuur bij de kinderen wekken. Hun proclamatie is wat eenvoudiger, dan die van DORSMAN en VAN DER KLEI. Zij willen „prettig vertellen” en hebben voor het wetenschappelijk deel voorlichting gezocht bij Dr. BOTKE. Wel, ze hebben werkelijk prettig verteld. Op menige plaats komen kleine trekjes voor, die stellig in den smaak der kinderen zullen vallen. Maar BOTKE heeft over 't hoofd gezien, dat ze op blz. 38 den staart van de halfwassen kikkertjes laten „afvallen”. Maar anders is alles puik in orde. Het boekje handelt over Nederlandsche wilde planten en dieren, die gemakkelijk kunnen worden waargenomen en landschappen, waar iedereen kan komen. Het Rietland krijgt een bijzonder goede beurt en als de lui nu maar

flink wandelen en in school een aquarium en een terrarium onderhouden, dan zullen ze dit boekje met dubbel plezier lezen.

Ik vind het schrijven van dergelijke boekjes buitengewoon moeilijk en heb er mij nooit aan durven wagen. Daarom doet het mij bijzonder veel genoegen, dat ik dit „Wonderland” kan prijzen.
T.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Sepia-vondsten. — Toen ik mij Dinsdag 26 Augustus vanaf het Wassenaarsche Slag langs het strand naar huis wilde begeven vond ik tusschen het aangespoelde schelpengruis een kleine lichtroze gekleurde Sepiaschaal. Ik meende, dat ze van een kleine *Sepia orbignyana* afkomstig was, doch bij nauwkeuriger bekijken bleek de schaal inplaats van een punt (rostrum) eene, in de lengterichting geplaatste, kam te bezitten. Waarschijnlijk had ik dus met de schaal van een *Sepia elegans* te doen, die ik tot dusver hier aan het strand nog niet had aangetroffen. Hopende op meer van dergelijke zeldzaamheden ben ik den vloedlijn tot de Batterijen (5 ½ K.M.) gevolgd en was zoo gelukkig 12 exemplaren van *Sepia elegans* en een tiental flinke brokstukken van *Sepia orbignyana* bij elkaar te verzamelen. Verder naar Scheveningen kon ik de vloedlijn tusschen de talrijke paardesporen niet meer volgen, zoodat ik het zoeken moest opgeven. Aangemoedigd door dit succes ging ik er den volgende morgen weer te fiets op uit. Tot aan het Wassenaarsche Slag vond ik nu slechts enkele stukjes van *S. orbignyana*. Ik besloot nog maar eens een K.M. verder door te loopen, daar ik toch met de fiets naar huis terug kon. Over dien betrekkelijk korten afstand vond ik toen nog 't exemplaar van *S. elegans*. Den daaropvolgenden Zaterdag was er niets meer aan het strand te vinden. Hoogstwaarschijnlijk zullen er, na het stormachtige weer van de laatste weken, (er was ook een zwart stormvogeltje aangespoeld) ook wel op andere plaatsen van onze kust schalen van bovengenoemde Sepiasoorten opgemerkt zijn. De gevonden *S. elegans*-schalen waren geen van allen gaaf. De smalle chitinerand was bij de meeste exemplaren verdwenen. De lengte van de schalen varieerde van 4—6,5 c.M., het meerendeel was echter $\pm 5,5$ c.M. Behalve door het ontbreken van een punt en door de mindere grootte verschilden de schalen van *S. elegans* van die van *S. orbignyana* door een ribvormige longitudinale verhooging midden op den bovenkant van de schaal. Bovendien was het rozegekleurde gedeelte van de schaal bij *S. elegans* door een lichtbruine omlijning duidelijk van de geelwitte kanten afgescheiden, wat bij *S. orbignyana* niet het geval was. Bij laatstgenoemde soort gingen het roze en het geel ongemerkt in elkaar over.

Scheveningen.

J. A. VAN LEEUWEN JR.

Strandvondsten op Texel. — Op 22 en 23 Juli waren, waarschijnlijk ook onder invloed van den krachtigen Westenwind, op het Texelsche strand bezuiden Koog verscheidene exemplaren van *Sepia orbignyana* Fér. aangespoeld, waaronder acht geheel gave. Verder vond ik op een stuk kurk eenige honderden Noordsche rotsboorders (*Saxicava arctica* L.) en eenige paardenzadels (*Anomia ephippium* L.) Zeer vele exemplaren waren aangespoeld van de fossiele *Tapes Senescens*, die ten Noorden van Callantsoog nog al eens voorkomt.

Ook vond ik vele exemplaren van de Gedoornde Hartschelp (*Cardium echinatum* L.), die hier bij Scheveningen ook vrij veel voorkomt. Maar wat me opviel op Texel, was, dat van de honderden exemplaren, die ik vond, niet één voorzien was van de z.g. doorns. Alle exemplaren zagen er oud en verweerd uit, terwijl hier op Scheveningen vaak exemplaren aanspoelen, waar nog stukken van den sluitspier zelfs aanzitten, die dus zeer nieuw zijn. Komt de soort voor Texel dan niet levend voor?

Den Haag.

N. TINBERGEN.

Zwartgrauwe Vliegenvangers. — Zaterdag en Zondag, 6 en 7 Sept. j.l. heb ik hier in Den Haag en Scheveningen zeer veel zwartgrauwe vliegenvangers waargenomen. Er waren